

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

19E

संस्कृत विशारद (बी. ए.)- बहिःस्थ

परीक्षा : मे- २०२४

सत्र ५ वे

विषय: व्याकरण - ५ (19E451)

दिनांक: २२/०५/२०२४	गुण : ८०	वेळ : दु. २.०० ते दु. ५.००
सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात. २) सर्व प्रश्न सोडवणे अनिवार्य.		
प्र.१. अ) अन्यतमं विषयमधिकृत्य संस्कृतेन दशवाक्यात्मको निबन्धः लेख्यः ।		(१०)
१. मम प्रियं पर्यटनस्थलम् २. वसुधैव रणाङ्गणम् ३. वृक्षाः सत्पुरुषा इव		
आ) एकं श्लोकं माध्यमभाषया अनुवदत ।		(०५)
१) न जायते प्रियते वा कदाचित् नायं भूत्वा भविता वा न भूयः । अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणो न हन्यते हन्यमाने शरीरे ॥		
२) गुणायन्ते दोषाः सुजनवदने दुर्जनमुखे गुणा दोषायन्ते तदिदमपि नो विस्मयपदम् । महामेघः क्षारं पिबति कुरुते वारि मधुरं फणी क्षीरं पीत्वां वमति गरलं दुःसहतरम् ॥		
इ) एकम् अनुच्छेदं संस्कृतेन अनुवदत ।		(०५)
१) चांगले ग्रंथ हे आपले गुरूच आहेत. ते आपल्याला शिकवतात मात्र ते आपल्यावर कधीही रागवत नाहीत. ते कधीही मारत नाहीत.		
२) एक भुंगा नेहमी एका फुलावरून दुसऱ्या फुलावर हिंडत असे. एकदा तो फुलातील मध पीत होता. त्यामुळे तो तिथे थोडा वेळ थांबला. सूर्य अस्ताला गेला.		
प्र.२. अ) सन्धिविग्रहं सन्धिसंयोजनं वा कुरुत । (७ तः ५)		(०५)
१) कविश्चिन्तयति २) दौत्येन+आगतः ३) कौत्सस्तम् ४) खलु + उत्साहः ५) अलिखद्वीकाम् ६) मयूरः+नृत्यति ७) अर्घ्यादिभिस्तम्		
आ) सनामनिर्देशं समासविग्रहं लिखत । (७ तः ५)		(०५)
१) यथाविधि २) ऋतुराजः ३) निवारणार्थम् ४) भाषान्तरम् ५) महाकाव्यम् ६) पशुपक्षिभिः ७) विबुधश्रेष्ठः		
प्र.३. अ) रूपपरिचयं लिखत । (५ तः ३)		(०३)
१) पुंसाम् २) सदाचारिणः ३) पूजयिष्यति ४) वर्णितः ५) आसम्		
आ) रूपाणि लिखत । (३ तः २)		(०२)
१. सप्तमी एकवचन - भगवत् २. लोट् प्रथमपुरुष एक - प्र+विश् ३. चतुर्थी एकवचन - राजन्		
इ) वाच्यपरिवर्तनं कुरुत । (३ तः २)		(०२)
१. विष्णुः सर्वं जगत् रक्षति । २. चतुर्भिः पुरुषैः एकः उह्यते । ३. छात्राः श्लोकान् पठेयुः ।		
ई) सूचनानुसारम् उत्तरन । (५ तः ३)		(०३)
१) विद्यालयस्य परितः वृक्षाः शोभन्ते । (अशुद्धिसंशोधनं कुरुत)		
२) महाभारतस्य (१८) पर्वाणि सन्ति । (संख्यावाचकस्य योग्य रूपं लिखत ।)		
३) अलं --- । (कृष्ण शब्दस्य योग्यं रूपं योजयत ।)		
४) मूढः पक्वानि फलानि परित्यज्य अपक्वानि खादति । (पूर्वकालवाचकं निष्कासयत ।)		
५) काचित् मक्षिका नृपं द्रष्टुं प्रायतत । (कर्तृपदं बहुवचने लेखनीयम् ।)		
प्र.४. सूत्रनिर्देशपूर्वकं समासान् साधयत।(७तः५)		(३०)
१. अध्यात्मम् २. प्रतिविपाशम् ३. सतृणम् ४. अधिहरि ५. निर्मक्षिकम् ६. यथाशक्ति ७. द्वियमुनम्		
प्र.५. सविस्तर उत्तरत।(२तः१)		(१०)
१.सूत्रं स्पष्टीकुरुत- अकथितं च। २. लघुसिद्धान्तकौमुद्यां चतुर्थीविभक्तिमनुसृत्य सविस्तरं निबन्धं लिखत।		